

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcijski
Maloški list. Naslov: Mali list, Trieste, ca-
sella centro 37. — Urad: via Valdirivo 19-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

SAROKINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L.,
četrt leta 2 L. — IZVEN ITALIJE celo leto 24 L.,
pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

CENA OGLASOV IN OBJAV

Za 1 cm — — — — — 5 L.

Pri stalnih — — — — — daje primeren
popust na dogovor.

MALI OGLASI: 30 stotink vsaka beseda v na-
vadnem tisku; mastno 40 stotink beseda; v
VELIKIM ČRKAM 50 st. beseda. Pri stalnem
oglasu primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 19. oktobra: Etbin. — Sobota,
20.: Janez Kant; Felicijan. — Nedelja,
21.: posvečevanje cerkva; Uršula. —
Ponedeljek, 22.: Kordula; Marija Salo-
ma. — Torek, 23.: Klotilda; Severin. —
Sreda, 24.: Rafael; Kristina. — Četrtek,
25.: Hrizan in Darija; Krispin. — Pe-
tek, 26.: Evarist; Amadej (Bogoljub). —
Sobota, 27.: Antonija; Sabina.

Majhne novice.

Kvestorji v Rimu.

Nadlan 18. oktobra so bili vsi kvestorji
(policijski ravnatelji) iz cele Italije
poklicani v Rim k notranjemu ministru
Mussoliniju.

Nove šole.

Oblastvo v Rimu je razpravljalo o
načrtu nove šole za Bošt v občini Ma-
rezige, potem o načrtu nove šole v La-
nišču v Čičariji ter o načrtu nove šole
v Gradini pri Opitlju.

Smrtna obsodba.

V Luki je bil proces proti komunistom,
ki so ubili svoječasno dva fašista, kro-
jača Gina Moschirija in voznika Buona-
micija. Uboj je bil čisto političnega zna-
čaja, izvršen iz maščevanja in s polnim
premiselkom. Komunist Della Maggiora
se je vrnil iz Francije, prišel v krojačevo
delavnico in ustrelil krojača. Ko je pri-
šel ven, je zadel na voznika in ustrelil
še tega. Ta Della Maggiora je že preje
poskusil ubiti nekega Giovanninija,
dalje podedata v Ponte Buggianese in
nekega Pagnija. Na povratku iz Francije
se je seznanil z Brunom Spadonijem, ki
mu je dal orožje. Državni pravnik je na
podlagi zakona z dne 15. dec. 1926. o
zaščiti države zahteval smrtno obsodbo.
Dne 17. oktobra je izjemno sodišče v
Luki izreklo proti Della Maggiori smrtno
obsodbo, ki se ima izvršiti z ustrelitvijo.
Bruno Spadoni je obsojen na 18 let za-
pora. Della Maggiora je prosil za pomi-
lostitev.

Posojilo tržaške občine.

Pred kratkim je bilo konečno veljavno
sklenjeno posojilo v znesku 60 milijonov
lir, ki ga najme tržaško mesto. Izplačalo
se bo v treh obrokih po 20 milijonov.

Mussolini za kmetijstvo.

Ministrski predsednik Mussolini je
imel v Rimu na zbrane predstavnike
kmečkega stanu imeniten nagovor o
važnosti kmetijstva za narod in državo.
Z navdušenjem so poslušavci pozdravili
njegove besede: «Storil sem in bom
vse mogoče za próspeh kmetijstva in dvig
blaginje skromnega kmeta z veliko dru-
žino... Meščanske politike mora biti
konec. Napočil je dan, ko je treba dati
kmetijstvu milijarde denarja, sicer se ne
izognemo gospodarski krizi in rodnemu
propadanju, ki že delata drugim naro-
dom tolikšne preglavice». Drugič kaj
več o tem govoru.

Škanderbergova krona.

Krona slavne kršćanskega junaka
Škanderbega, vojvode Škipetarov v 16.
stoletju, se nahaja v nekem dunajskem
muzeju kot zgodovinska dragocenost. Se-
danja albanska vlada oz. kralj Ahmed
Zogu je baže sklenil zahtevati to krono
nazaj.

Spominski stolp.

V Sesto Calende, odkoder je znani
prvak italijanskih letalcev, De Pinedo
odletel na svoje daljne polete, bodo v
spomin na to zgradili 35 m visok stolp.
Na stolpu bo mramorna plošča z vrisani-
mi črtami De Pinedovih poletov. Vrh
stolpa bo svetilnik, v stolpu zvonovi.

Nove hiše se podirajo.

Ali naj začnemo zidati stare?

V Pragi se je dogodila velika nesreča,
kakršne zlasti Čehi niso bili vajeni. V
novem mestu so zidali veliko hišo na
7 nadstropij. Zidalo se je za uradne
prostore bogate tvrdke Jakš. Hiša je
bila v glavnem že dograjena in pokrita.
V torek 9. t. m. je delalo v novem po-
slopu kakih 80 delavcev, ko se naenkrat
začne rušiti šesto nadstropje. Sledil je
strašen grom in vsa velikanska stavba je
bila le še velika groblja. Iz te groblje pa
so se čuli klici in vpitje ponesrečenih
delavcev.

V trenotku, ko se je začelo poslopje
rušiti, je bilo veliko ljudi na cesti. Raz-
bežali so se, kamor je kdo mogel, toda
tudi od njih so bili nekateri ranjeni. Dva
voza in en avtomobil je zasulo in strlo
en tramvajski voz; ranjen je bil spre-
vodnik.

Kaj je bilo vzrok nesreče? Rekli so,
da so tla peščena, neutrjena in da so se
temelji udrti globlje. Mogoče je res, to-
da dejstvo je, da so ne zadnji čas do-
godile v Pragi že 4 podobne nesreče. Ali

so tla postala nemarna v izvrševanju
službe? Ali so bili nemarni podjetniki
in stavbeniki? Tudi pristojno oblastvo je
bilo že dalo svoje priznanje, da je stav-
ba dobra. Ali je tudi oblastvo bilo ne-
marno?

Ko se je nesreča dogodila, je razum-
ljivo, da je nastalo veliko razburjenje po
mestu. Komunisti so brž porabili priliko
in eden je zlezal na tram ter začel go-
voriti proti kapitalizmu. Zaprlj so ga.
Začeli so hitro z rešilnimi deli in zastra-
žili prostor z vojaštvom. Nekaj delavcev
je bilo rešenih živih, toda število mrtvih
je vendar zelo veliko. Izvlekli so 43
mrtvih in 26 ranjenih. En delavec je
od strahu poblesnel, čprav ni bil nič
ranjen; oddali so ga v norišnico. Delo
zahteva dolgo časa, predno se groblja
izčisti in dožene točno, koliko je bilo
človeških žrtev.

Nesreča je vzbudila mnogo razprav po
časopisju in tudi parlament se bo moral
z njo baviti, da se dožene odgovornost
in kaznujejo krivci.

Obsodba komunistovskega vodstva.

Pred izjemnim sodiščem v Rimu je
bila velika razprava proti osebam, ob-
toženim, da so bili člani osrednjega od-
bora komunistične stranke. Za to krivi-
da so bili obsojeni: Bagnoli in Cassi na
15 let, Tulli na 13, Ferrari in Perrucchi-
ni na 10, Novelli, Rigamonti in Agosti
na 4, Dina Nozzoli na 3 leta.

Netunske konvencije.

Jugoslovanski kralj Aleksander je na
10. oktobra podpisal netunske konven-
cije. Podpisano listino je ponesal v Rim
poseben diplomatski kurir (brzose). Uradni
list je prinesel tozadevno objavo. V Rimu
je «Gazzetta Ufficiale» objavilo izvršilno
naredbo, datirano 31. avgusta
1928, št. 2175.

Kralj Etiopije.

V nedeljo 27. mešerema, v letu sv.
Matevža 1921 (tako štejejo v Etiopiji —
po naše 7. oktobra 1928) je bil presto-
lonaslednik Ras Tafari Maconnen okro-
nan za kralja Etiopije z velikimi slo-
vesnostmi. Imenoval se bo Neguš Tafari
Makonnen. Etiopija ali Abesinija je de-
žela v Afriki ob Rdečem morju. Njih
vera je krščanska, dasi v marsičem po-
pačena.

Zastopnik sovjetov v Italiji.

Za trgovskega zastopnika ruske sovjet-
ske republike v Italiji je bil imenovan
Hodorovski.

Obletnica.

Dne 11. oktobra je minulo 17 let, od-
kar so Italijanske čete zasedle Libijo.
Vojska je bila Turkom napovedana 29.
septembra 1911. Na 5. oktobra so se iz-
krcali prvi mornarji v Libiji, vojaštvo
jo je zasedlo 11. oktobra. V teh 17 letih
zasedbe je Italija veliko storila za go-
spodarsko povzdigo tiste dežele.

Zajeti ponarejevalci denarja.

Milanska kvestura je blizu Varese do-
bila v roke ponarejevalce, ki so «delali»
precej na debelo. V hribovski samoti so
vzeli v najem neko hišico z avtomobilno
garažo. V tisti garaži so postavili svojo
tiskarno. Koncem junija so začeli tiska-
ti. Policija je zajela tam dva brata Ra-
vizza in dve ženski. Z njimi vred so
odpeljali tudi ves material. Tiskarna je
bila zelo dobro opremljena. Naredili so
lahko vsak teden za 2 milijona lir slabih
bankovcev. Zaprtih je bilo še več osum-
ljenih oseb.

Smrtna kosa.

V Šentjakobu ob Savi je umrl župnik
Gustav Kolier, bivši župnik v Podragi
na Vipavskem. — V Zagrebu je umrl dr.
Zuccon, bivši odvetnik in deželni od-
bornik v Poli. — V Ljubljani je umrla
ga Marija Tuma, žena odvetnika in pi-
satelja Henrika Tume. Mrtvim pokoj v
Bogul.

Zeppelin v Ameriki.

Nemci so zgradili velikanski balon
Zeppelin III. Ko je prestal srečno po-
kusne vožnje po Nemškem, se je od-
pravil na pot v Ameriko. Peljal je 63
oseb, od teh samo 4 potnike, ameriške
bogataše, ki so plačali za vožnjo vsak
12.600 mark. Pošte je peljal okoli 50.000
pisem in dopisnic. Iz Friedrichshafna je
odplul 11. t. m. ob 7.55. V ameriško ba-
lonsko pristanišče Lakehurst je pri-
peljal 15. t. m. ob 5.40 (na Dunaju je
bila takrat ura 23.45). V Lakehurstu je
čakalo prihoda poldrugotisoč ljudi.
Posebno veliko je navdušenje seveda v
Nemčiji, kjer so izšle posebne izdaje
listov in bile izvešene zastave.

Moderno.

Modna beseda je zdaj «razorožba». Na
Dunaju je sklical kancelar Seipel mi-
rovno konferenco med socialisti in na-
cionalisti, oziroma Šubundom in Hajm-
vero, če bi se kako pobotali in odne-
hali od oboroženih nastopov v poli-
tičnem življenju.

Premeteni goljuhi.

V Turinu so goljufali nekega starinarja
za 60.000. V trgovino je prišel lepo oble-
čen človek, povedal, da je sin ubožane
plemiške hiše in ponudil starinarju v
nakup neko staro sliko. Starinar je re-
kel, da bo sliko del v okno, da vidi, kaj
ljudje sodijo in kaj bi bila vredna. Po-
nudnik je bil zadovoljen. Preteklo je več
časa. Nekega dne prideta v trgovino dva
človeka, ki sta med seboj govorila po
angleško. Gledala sta slike, se ustavila
pri tisti in jo začela hvaliti, da bi bila
vredna 80 tisoč. Rekla sta, da se vrneta
drugič z denarjem. Drugi dan pa pride
obubožani plemič prašat, če bo kaj kup-
čije. Starinar mu obljubi 60 tisoč za
sliko. Ta se uda, pobere 60 tisoč in gre.
Onih dveh Angležev pa ni bilo več na-
zaj. Strokovnjaki so povedali starinarju,
da je sedel na lim; slika je vredna, koli-
kor okvir, celih 10 lir.

Kupola Sv. Petra.

V Rimu so jeli popravljati slavno ku-
pulo Sv. Petra. Bile so na nji že od zdav-
naj neke razpoke, ki sicer niso nevarne,
a so dajale povod raznim ameriškim ra-
dovednežem za širjenje razburljivih go-
vorov.

Sovjetsko posojilo.

Ruska vlada je razpisala novo posojilo
v znesku 400 milijonov rubljev; obresti
bodo po 8%, vračilo po 15 letih.

Plačilo v „gotovini“.

Deželni poslanec Šulc, ki je oni dan
zlorabno govoril na radio namesto so-
cialista Švarca, se je nekega dne peljal
po Berlinu s tramvajem. Kar pristopi k
njemu Švarcov tovariš iz uredništva
«Vorwärts-a», neki Viktor Schiff, in pri-
soli komunistu krepko zausnico.

Lokomotiva z nafto.

V Genovi so zadnji čas naredili več
poskusov na železniških progah z loko-
motivami, katerih stroj je motor, kurivo
pa surovo olje (nafta), kakor pri kamjo-
nih.

Konkordat s Prusijo.

Med Vatikanom in Prusijo so se do-
končala uspešno pogajanja za sklenitev
konkordata (pogodbe med Cerkvijo in
državo). Vsebinska konkordata ni še bila
objavljena.

Povsod stavkajo.

Velika stavka je v premogokopnem
okrožju Kladno na Češkem. Veliko tisoč
delavcev stavka. Tiste, ki gredo na delo,
stavkujoči napadajo. Boljševiki so po-
slali iz Moskve stavkujočim pozdrave. —
Na Poljskem je poceli državni spošna
stavka. Delavci se niso zadovoljili s 5%
zbojšanjem plače, ki ga je vlada hotela
doseči od gospodarjev v Lodžu. — Ob-
sežna stavka traja že dlje tudi v Avstra-
liji.

Čudna norost.

Na Dunaju živi starka, ki ima posebno
vnemo za smeti. Zbirala je vse «štrafa-
niče» in odpadke ter jih skladala doma
v visoke sklade in kupe. Ko je bilo smra-
da že preveč, so drugi to reč naznanili
gosposki. Starko so spravili v umobolni-
co, smeti pa jeli odvažati. Šest vozov
smeti so odpeljali tja, kamor spadajo. Tri
dni je policija čistila stanovanje.

Ljudožrči pojedli policijo.

Na Novi Gvineji, ki je nizozemska ko-
lonija, so domači Papuanci napadli po-
licijsko patruljo in jo pojedli. Ta slučaj
so izzvali z nerodnim obnašanjem u-
pravni uradniki, ki so ta pogrešek pla-
čali z življenjem. Policijski šef je po-
stopal zelo grobo z dvema poglavarjema
pri izterjavanju davkov. To je izzvalo
osveto. Razburjeno plemje je napadlo po-
licijo in ulovilo celo patruljo. Ujetnike
so v pravem smislu besede poklali in
razkosali, meso pa so razdelili med
pripadnike plemena, ne da bi seveda po-
zabili dati najboljše kose poglavarjem
in najuglednejšim plemenskim odličnja-
kom. Nekateri domačini, ki so spremlja-
li patruljo, so se rešili in pohiteli do
prvega mesteca, kjer so stvar prijavili.
Nekaj policijskih brigad je takoj odšlo
na lice mesta. Prihod teh velikih oddel-
kov je napravil silen vtis na domačine.
Osumljeni poglavarji so bili aretirani in
odvedeni v zapore. Od patrulje so našli
samo oglodane lobanje in kosti.

Počasi s pijačo!

Občinski cestar v Markonu pri Be-
netkah, 64 letni Friderik Pasqualato, si
je naložil kozarec rujnega vina in ga
v duško zvrnil. Ojoj, ni bilo vino, am-
pak kreolin. Mož je zastrupljen umrl v
velikih bolečinah.

Mussolinjev govor časnikarjem

Na 10. oktobra se je v Rimu zbralo 70 urednikov dnevnega časopisja iz cele Italije. Mussolini jih je sprejel v dvorani zmage v palači Chigi ter jim napravil govor, iz katerega podamo vsebino in posamezne odstavke.

Časnikarski misijon.

«V totalitarnem režimu, kakšen mora nujno biti režim, ki je nastal iz zmagovalne revolucije, je tisk element režima, sila v službi režima; v enovitem režimu tisk ne more biti ločen od te enovitosti. Zategadelj je ves italijanski tisk fašistovski in mora biti ponosen, da se strinja bori pod zastavo liktorskih znakov. Na podlagi tega neutajljivega dejstva je dan kompas, po katerem se treba orientirati v praktičnem delovanju. Kar je škodljivo, se izogne, kar je režimu koristno, se napravi. Iz tega sledi, da je predvsem v Italiji, lahko bi se reklo izključno v Italiji, drugače ko po drugih državah, časnikarstvo več ko poklic in opravilo: je misijon velikega in globokega pomena. Dandanes po končani šoli, ki vzgaja mladi naraščaj, kroži list med masami in opravlja delo informacije in vzgoje».

Tisk je svoboden.

«Stare tožbe, da je fašistovska tiranija zadušila svobodo tiska, ne najdejo več nobene vere. Na celim svetu najbolj svoboden je italijanski tisk. Podrugod so časniki pod komando bogataških skupin, strank, oseb; drugod imajo le še žalostno službo s kramarijo razburljivih novic, katerih ponovno branje ustvarja v občinstvu neko strmečo občutljivost z znaki mrtvila in zabitosti; drugod so listi združeni v rokah malega števila oseb, ki imajo časnikarstvo za resnično obrt, kakor železarstvo ali usnjarnstvo.

Italijansko časnikarstvo je svobodno, ker služi le eni stvari in eni sami vladi; svobodno je, ker v mejah režimske postavitve lahko izvršuje in tudi izvršuje funkcijo nadziranja, kritike, pobude. Odločno zanikam, da bi bil italijanski tisk kraljestvo dolgočasje in enega samega kopita. Tisti, ki čitajo liste iz vseh delov sveta, vedo, kako so ti vsi po enem kopitu celo v podrobnostih. Italijansko časnikarstvo se mora čisto razločevati od časnikarstva drugih dežel, tako da bo vidno, odločno in radikalno nasprotje med obojima».

Nato primerja Mussolini, da imajo vsi fašistovski listi skupno intonacijo, kakor enovit orkester, a razlika je lahko med njimi, kakor so v orkestru različna godala. Tako mora biti tudi neka razlika med velikimi državnimi dnevniki in malimi podeželskimi. Vsak po svoje morajo vsi listi osvetljevati dan za dnem delo režima ter ostvarjati v ljudstvu soglasje s tem delom.

Ne preveč hvale.

Mussolini nadaljuje: «Ali pa vsi tisti, ki mislijo da delajo za fašizem in režim, res uspešno in hasnivo delajo? Ne vedno. Ne delajo usluge vladi tisti, ki rabijo preveč hvalnih pridevkov in operajo v obligatnih rimah vsako dejanje in vsak dogodek, če še tako neznamen, in vsako osebo, če še tako srednjeverstno». «Šest let fašistovske revolucije in njenih del, to je več ko vsaka beseda in več ko gostobesednost».

«Ne služijo režimu tisti, ki porabljajo preveč prostora za črno kroniko (opisovanje nesreč in zločinov, o. ur.) in jo sentimentalno opisujejo z namenom, da se proda več izvodov». «Vse to je nasprotno vzgoji. To je časnikarstvo starega režima».

«Ne služijo režimu tisti, ki ne vedo, kaj je primerno, posebno v rečeh za nanje politike in financ, ali ki netočno poročajo, potem tisti, ki sami sebi kadilo žgo in ki v polemiki začno obrekovati in ljudi žreti».

Svoboda kritike.

«Izvemši strogo politična vprašanja ali druga temeljna vprašanja fašizma, more se v vseh drugih pravih kritikah svobodno vršiti. Jaz sam nisem v času pred denarno reformo prepovedal polemike med tistimi, ki so zagovarjali in tistimi, ki so pobijali revalutacijo, ne le po katedrib, ampak v revijah in dnevnikih. Na polju umetnosti, znanstva in filozofije ne more fašistovska iskaznica zagotavljati predpravic ali nedotakljivosti. Kakor mora biti dovoljeno reči, da je Mussolini v igranju na vijolino le skromen diletant, tako mora biti dovoljeno, da se objektivno presoja umetnost, proza, poezija, gledališče».

Naloge časnikarjev.

«Vaša naloga bo vedno bolj pomembna, tako v notranjih, kakor v mednarodnih zadevah. V notranjih, ker bo med drugimi italijansko ljudstvo kmalu poklicano k ljudskemu volivnemu glasovanju, s katerim bo moralo pred obličjem sveta dokazati svoje dejansko soglasje z režimom. Treba to veliko manifestacijo pripraviti in vi imate v svojih listih sredstvo, da jo dobro pripravite. V mednarodnem svetu ne gremo naproti lahkim časom. Čimbolj bo Italija povečala svojo politično, gospodarsko in duševno postavo, tem dalje bo fašistovska Italija trajala in tem večja bo reakcija med protifašistovskim svetom, ki je kakor užaljen, ko mora gledati, kako spet enkrat Italija daje novo parolo na političnem in socialnem polju. Zato mora biti časopisje budno, vedno pripravljeno, moderno opremljeno z ljudmi, ki znajo polemizirati z naprotniki onstran meje, z ljudmi predvsem, ki jih ne gibljejo materialni, ampak idealni nameni. Želim, da bi mogel, kadar vas zopet skličem, konstatirati, da ste vsevilj trdnje in ponosneje služili stvari revolucije».

Kaj pravi Italija.

Ko sta Anglija in Francija sklenili svoje zavezništvo in poseben dogovor o razorožbi na morju, sta poslali o tem poslednjem dogovoru navadno sporočilo v Washington, v Rim in v Tokio na Japonsko, češ naj te vlade dogovor spoznajo in presodijo, če se hočejo tudi one pridružiti. Angleško-francoski dogovor je v bistvu načrt za omejitev pomorskega oboroževanja po določenih razredih ladjevja in gre za tem, da se poleg velikih oklopnih omeji tudi število velikih križaric in velikih podmornikov. O tem smo že obširneje poročali. Javili smo tudi že, da je Amerika (Združene države) odklonila angleški in francoski predlog.

Dne 6. oktobra je tudi italijanski zunanji urad v Rimu izročil poslanikom Velike Britanije in Francije noto, ki vsebuje mnenje naše vlade o pomorski razorožbi. Kakšna je vsebina te note?

Najprej meni naše zunanje ministrstvo, da se mora o razorožbi govoriti bolj na splošno, ker so vse vrste orožja med seboj zvezane po enem skupnem namenu ter se vzajemno izpopolnjujejo (pehota in topništvo na suhem, aeroplani v zraku, ladje na morju). Ni dovolj, da se določi najvišja mera samo za eno vrsto oborožbe, drugo pa pusti svobodno.

Dalje omenja italijanska nota, da se mora predpisati razorožba vsem državam. Ne gre, da bi se predpisom oz. skupnemu dogovoru podvrgele samo nekatere države, temveč se mora to raztegniti na vse, male in velike.

Po teh dveh splošnih opombah sledi jedro italijanske note: *Italijanska vlada je voljna sprejeti vsako omejitev svoje bojne sile, naj gre še tako daleč, toda samo s pogojem, da nobena druga velelast na evropski celini ne bo imela močnejšega stanja.*

Nato govori nota o pomorski razorožbi. Italijanska vlada ni za to, da bi se omejevalo ladjevje po razredih, am-

pak omejitev naj bi se določila s skupno tonelažo (težo) vseh razredov. Tako ima potem vsaka država prostost, da si do predpisane skupne tonelaže zgradi več manjših ali manj večjih enot, kakršne so bolj uporabne in potrebne za njen posebni položaj. Edino tako si morejo šibkejšje države oskrbeti uspešno obrambeno sredstvo na morju.

Nota razklada nato posebni položaj Italije na morju. Ona ima tri poti v daljni svet: skozi Gibraltar na Atlantski ocean, skozi Suez v Indijski ocean in skozi Dardanele v Črno morje. Vsa Italija je ob morju, ob morju ali ne daleč ven so velika mesta. Italiji pripadajo razni otoki, od teh Dodekanes v precejšnji daljavi (na Grškem). Ona mora vpoštevati, da so ob Srednjem morju, ali bi se mu utegnili približati drugi narodi, ki imajo ugodno zemljepisno lego.

Nota se spušča nato v druge podrobnosti razoroženih predlogov in načrtov in meni, da bi bilo dobro, če bi se zlasti ena točka vošingtonske pogodbe docela izvedla, s čimer bi zlasti večje pomorske sile dale otipljive dokaze dobre volje. Nota se zaključuje z opomnjo, naj se sklenejo taki dogovori, ki bodo vpoštevati položaj vseh prizadetih in omogočili odkritosrčen pristanek vseh.

Časopisni glasovi.

«Il Piccolo» prinaša članek svojega dopisnika iz Pariza. V Parizu vsi priznavajo, da je italijanska nota docela jasna in da rimska vlada ni menjala svojega stališča. «Močno nasprotje pa se kaže proti oni točki note, ki opravičeno poudarja, da mora naša mornarica nujno biti tako močna kakor mornarica katerekoli druge države na celini. Tu (v Parizu) se vlačijo na dan stari razlogi o daljnih kolonijah, ki jih je treba varovati, in o raznih morjih, ki obdajajo Francijo. Nobeden ne misli na to, da je prva potreba Italije, varovati odprta pota ladjam, katere ji dovažajo kruh, premog, železo in druge snovi, katerih ne moremo pogrešati za življenje in obrambo; da ne govorimo sploh o velikih mestih, ležečih na obali. Sicer pa, ali ni bila enakost morskih potreb za Francijo in Italijo že priznana v Vošingtonu glede na število oklopnih? Zakaj se ne bi priznala tudi glede na celokupno tonelažo?»

«Temps», pariški list, ki odseva mnenje uradnih francoskih krogov, piše: «Italijanska zahteva po enakosti morske sile z največjo državo na celini ni nova in razlogi, ki se za to navajajo, niso taki, da bi jo podkrepili. Kar Italija dejansko hoče, je to, da bi se ji priznala glede morske sile enakost s Francijo; seveda ni mogoče primerjati potreb francoske in italijanske morske obrambe. Nobeden ne misli zanikavati pomembnosti italijanskega položaja v Srednjem morju, toda ona ima braniti koristi in pravice samo v Srednjem morju, Francija pa mora poleg domače srednjemorske obale in zveze s posestjo v Severni Afriki, jamčiti varnost svojih obal ob atlantiškem in Severnem morju in zveze s posestjo v daljavi, ona mora skrbeti za varnost obsežnega kolonijalnega imperija. Navadna pamet zahteva, da morajo biti njena brambena sredstva pomembnejša kakor italijanska, če naj vestno opravlja svojo nologo. Če bi se uveljavilo načelo enakosti francoske in italijanske pomorske sile, bi se ustvarila dejansko zelo nevarna neenakost za nas, kajti Italija bi mogla za svoje srednjemorske nastope združiti vse sile, med tem ko bi bila Francija primorana, da svoje sile razdeli nekaj za obrambo svojih obrežij, nekaj za varstvo daljnih kolonij. Tu je torej neko načelo, ki ga Francija v nobenem slučaju ne more sprejeti».

Pariški «Journal» piše bolj zmerno. Članek Saint Brice meni, da italijanska zahteva ni tako nepremostljiva zapreka sporazumu. V obrambenih potrebah obeh držav je velika razlika, zato morata imeti brodogrje pač različno, a treba ni, da si obojno brodogrje konkurira. Načelo omejitve oborožbe po celokupni

tonelaži, omogoča vsaki državi, da si priredi mornarico po svojih potrebah. Bistvena stvar je, da se obe državi sporazumeta v politiki.

«Liberté» skuša razumeti italijanske razloge za močno mornarico. Ta list pravi, da bodo prepričani vedno iznova buknila na dan, kadar se bo govorilo o razorožbi teoretično. Pravo razmerje med obojno mornarico se bo našlo, kadar se bo našel splošen sporazum med Italijo in Francijo.

«Echo de Paris» piše podobno kakor «Temps». Tudi on odločno zavrača italijansko zahtevo po enakosti mornarice. «Corriere d'Italia» piše: «Najboljše jamstvo za našo varnost bomo imeli, če si oskrbimo tak položaj, da ne bomo nikogar potrebovali. Francija, ki je v ženevi soglašala z Italijo za celokupno tonelažo, je ob prvi priliki menjala nazore s pogodbo v Londonu, kjer sta se z Anglijo sporazumeli, kako bi dobili premoč v Evropi. V evropskem ravnotežju ne more Italija dopustiti nobenega pogoja, da bi stala za drugimi».

Za zboljšanje tal.

Pred kratkim je Mussolini poslal prefektom okrožnic, ki slove:

«Želim javiti Vašim Ekscencem 1. da predvideva zakonski načrt o popolni porabi državnega ozemlja, predložen te dni v zbornici, tako obilne podpore za vsako vrsto zboljšanja (osuševanje, namakanje, iskanje vode, kmetiška poslopja, ceste in vsakovrstne naprave), da je sprememba tal v velikem delu države gospodarsko mogoča; 2. da si je Narodna zveza zadržala za zboljšanje in namakanje po ugodnih pogojih zagotovila toliko denarnih sredstev, da lahko ugodno vsaki zahtevi; 3. da je glede na omenjeni zakon in na razpoložljiva sredstva dolžnost posameznih in v zadrugah vpisanih posestnikov, da poskrbijo na načrte za preosnovo zemljišč, tako, da bo mogoče osnove v kratkem izpeljati.

Vaše Ekscelence bodo s sodelovanjem državnih in deželnih tehničnih uradov ugotovile, ali se je ta ukaz izvršil. Ako se ni izvršil, boste sami izdali potrebne odredbe.

Prosim Vaše Ekscelence, da mi pošiljate mesečna poročila o razsežnosti zboljševanja, ki se bo začelo od danes naprej, o izvršenih delih, o bodočih načrtih, o zaposlitvi delavcev in o pomnožitvi kmečkega prebivalstva v zboljšanim ozemlju. — Mussolini».

Zgodbe časnikarja v Parizu.

Harold Horan je ameriški časnikarski poročevalec, ki biva v Parizu. Njegov gospodar, bogati časopisni lastnik Hearst, mu je dal težko nalogo. Ko sta Anglija in Francija sklenili znani mornariški dogovor, bila je posebno ameriška javnost radovedna, kaj se je dejanskega sklenilo. Vladi sta to reč držali tajno. Horan je torej dobil nalogo, tajnost odkriti. Hearst mu je dal poleg ukaza še krasno svoto dolarjev v ta namen: eni pravijo 2000, drugi celo 10.000. Horan se je vrgel z vnebo na svoj posel. Vsi uradi vnanjega ministrstva na Quai d'Orsey so ga bili polni, toda gospodje so mu dolgo časa ponavljali samo to, kar je bilo že tako znano. Horan pa je hotel imeti dokument. Z dolarskimi razlogi je slednjič prepričal nekega mlajšega uradnika, da ne bo nič hudega, če mu pokaže kos papirja. Bila je okrožnica vnanjega ministrstva na francoske poslanike v tujini. V nji so bile točke mornariškega dogovora in navodilo, kako naj poslaniki branijo te točke pri dotičnih vladah, če bo kaj odpora. Ta dokument je neka gospodična pretipkala in Horan je ves zadovoljen tekel telegrafirat v Ameriko.

Brž so ameriški listi novost objavili in začeli že znano gonjo proti dogovoru. V Parizu so bili nervozni: Kdo je izdal tajni dokument? Policija je zasledila, da je poročal Harold Horan. Tega je takoj zgrabila in ga pestila, naj pove, kako je prišel do tistega papirja. Horan se ni izkazal junaka. Udal se je pretnjam po-

licije ter povedal, katere osebe so mu pripomogle do papirja. Nato je moral podpisati obljubo, da zapusti Francijo v določenem času.

Ko je bil Horan aeretiran, so vsi časniki godrnjali, zlasti pa njegovi ameriški tovariši. Hearst sam je izjavil, da vzame vso krivdo nase. Ko se je pa doznalo, da je Horan bojazljivo izdal svoje zaupnike na vnanjem ministrstvu, tedaj se je javno mnenje obrnilo proti njemu. Zveza ameriških časnika v Parizu ga je izključila iz svoje srede, češ da je že večkrat nečastno ravnal. Horan je odpotoval v Belgijo. Na Quai d'Orseyu pa premišljajo, kako kaznovati lahko miselne uradnike.

Proslava Soluna.

Kdor je doživljal strašna leta svetovne vojne, se bo morda spominjal, s kakšnim veseljem smo sprejeli v oktobru l. 1918. novico, da je Bolgarija položila orožje. Veselili smo se na tihem, ker je še vladal nad nami feldvebel, toda čutili smo, da je zvezda nemške slave in nadutosti padla za obzorje. Zasijal je jasen trak nove zarje svobode. Prišel je od Soluna. Tam so zavezniške čete zmagovito prodrele bolgarsko-nemško fronto in tedaj se je začel polom nemške velesile.

Leta 1914, se je srbska armada spočetka krepko ustavljala navalu avstrijskih čet pod vodstvom Potioreka. Pogonila je celo Avstrije preko Save in Drine. Toda koncem l. 1915. so se Bolgari odločili za Nemce proti Srbom in napadli Srbijo v bok. To so volesile predvidevale in ustanovile vojno oporišče v zgodovinskem obmorskem mestu Solunu, odkoder bi se dalo prodirati v srce Balkana. Toda zavezniški so postavili premalo čet in general Sarail, tedaj vrhovni poveljnik, se je moral pred svežim navalom spočitih Bolgarov umikati.

Do Soluna Bolgari niso prišli. Nemški gospodarji niso jim privoščili hitre končne zmage, želeč z bolgarskimi junaki zadrževati čim večje število nasprotnikov na tisti fronti. Tako je «solunska fronta» ostala vse do konca svetovne vojne.

Srbska vojska se je morala pred združenim silo Nemcev in Bolgarov umakniti na obalo Jadranskega morja. Tisti pohod skozi divje hribovite kraje ostal bo v zgodovini ovekovečen. Vso Srbijo so zasedli sovražniki, a kralj Peter s svojo oslabele vojsko je bežal v tujino, da se po možnosti drugod zedini z zavezniški in počaka zadnje odločitve.

Do smrti izmučeni so prišli Srbi do jadranske obale in bili od zavezniškega ladjevja prepeljani na otok Krk, kamor nemška sila ni mogla za njimi. Na Krku so se odpočili od strašnih naporov ter zopet uredili svojo armado s podporo veselil. Sestavili so 6 pehotnih in eno konjeniško divizijo. Ta obnovljena bojna sila je bila poleti l. 1916. prepeljana po morju v Solun. Tako so Srbi z druge strani stopili zopet v boj proti istim sovražnikom. L. 1917. se je tudi Grčija pod Venizelom pridružila zavezniškim. V juniju l. 1918. je prevzel poveljstvo so-

lunske fronte general Franchet d'Esperey. Na solunski fronti je bilo največ francoskih in angleških čet, pa tudi močan oddelek Italijanov (okoli 50.000), nekaj je bilo Rusov in nekaj Grkov. Srbom je bilo 130.000. Srbom so se pridružili Jugoslovani, ki so izpod Avstrije ubežali ali bili zajeti na raznih frontah; imeli so posebno «jugoslovansko divizijo».

Sredi septembra je Franchet d'Esperey začel z veliko ofenzivo, ki je omajala nasprotnike. Že na 29. septembra so se Bolgari udali. Od tedaj je minil še en mesec in tudi Nemci so spoznali, da je ves nadaljni napor zaman. Povsod je nastalo premirje in začela so se mirovna pogajanja v Parizu.

Letos je minilo 10 let od preboja solunske fronte. Jugoslavija, ki se ima tem zmagam zahvaliti za svoj obstoj, je desetletnico praznovala zelo slovesno. V Beogradu so bili povabljeni vsi nekdanji vojni zavezniški. Italijo je zastopal na čelu izbranih oficirjev general Pettiti di Roreto. Francijo je zastopal Franchet d'Esperey. Bila so dalje zastopstva Anglije, češke republike, Rumunije, Belgije in Grčije.

Za nedeljo 7. oktobra so prišla z vseh krajev Jugoslavije zastopstva naroda, vsakovrstna društva z zastavami, narodne noše itd. Bilo je okrog 200.000 ljudi. Višek slavnosti je bil velikanski spreved po Beogradu. Vojaške čete so posebej defilirale pred kraljem, vlado in vsemi zastopniki zaveznih držav. Isti dan je bil odprt v Beogradu nov park s spomenikom «Zmagovalcu». Otvorjen je bil tudi nov invalidski dom. Na završetku slavnostnih dni je kralj priredil slavnostno večerjo za 290 povabljenec, med katerimi so bili tudi člani zavezniških odposlanstev.

Konec Poljšakove republike

Na Stajerskem je strokovni učitelj Poljšak začel zdraviti raka in razne kožne bolezni. Sestavil je posebno mazilo, v katerem sta glavni snovi milo in svinec. S tem mazilom je imel nekatere uspehe in naenkrat so jeli bolniki dreti k njemu. V mariborski deželni bolnišnici dobil je na razpolago posebno barako, kjer je zdravil ljudi po svoji metodi. Mnogi bolniki so čutili polajšanje in nastala je splošna vera, da je Poljšak iznajditelj sigurnega zdravila proti raku. Časopisje, željno velikih novic, je začelo na široko razpisovati hvalo g. Poljšaka in njegove metode. Prinašali so slike, popise bolezni, bolnih oseb z imenom in priimkom in izjave bolnikov, ki so bili prepričani, da jim je bolje. Vse to je še bolj utrjevalo vero v ozdravljivost raka in v velikanski pomen nove iznajdbe. Baraka v mariborski bolnici je dobila svoj poseben naziv «Poljšakova republika».

Kaj pa zdravniki? Trije so se v časopisju izrekli priznalo o Poljšakovem zdravljenju, drugi pa so nastopili z vso ostrino proti njemu. Četudi ni tajiti, da so bolniki čutili polajšanje in da so

morda nekatere bolezni res bile ozdravljene, je pa po mnenju vseh nasprotnikov gotovo to, da se s tistim mazilom raka ne ozdravi sigurno.

O raku povedo zdravniki to — in tudi našim bralcem bo koristno to vedeti — da se more ozdraviti le z operacijo. Seveda se mora operacija narediti pravočasno, dokler se ni bolezen še preveč razpasla. Če je čas za operacijo zamujen, potem noben zdravnik ne jamči za popoln uspeh raznih zdravil ali načinov zdravljenja. Povsod razmišljajo, kako bi našli kako res uspešno sredstvo, tudi

Kaj nam z dežele pišejo

KATINARA.

V nedeljo smo zaključili sv. misijon, ki je prinesel obilo božjega blagoslova. Dopoldne je bila slovesna sv. maša s pridigo, popoldne pa se je ob najlepšem vremenu razvila veličastna procesija z Najsvetejšim pod vodstvom škofovega zastopnika preč. g. mons. Kratziga, v spremstvu številne duhovščine. Spreved, ki je štel okoli 3000 ljudi, je med krepkim petjem cerkvenih pevcev obkrožil pokopališče. Slovesnost je končala v lepo okrašeni cerkvi z mogočnim Te Deum.

Sv. misijon sta vodila z veliko požrtvovalnostjo in uspehom dva misijonarja iz Mirna. Poleg tega, da je bila vse dneve cerkev polna, je bilo opravljenih nad 1000 sv. spovedi in prejetih 1700 sv. obhajil. Hvala Bogu za prejete milosti, čast dobrim faranom in neutrudljivemu g. župniku.

PODBRDO.

Harmonika nekam dobro nepreduje po naši okolici. Še na kvaterno nedeljo je opravljala svoj požrtvovalni posel pri zaprtem oknu — saj dobrega zraka bi bilo res škoda za ljudi, ki hočejo na tak način pozabiti slabo letino ali si položaj izboljšati.

KOBJEGLAVA.

Dne 7. t. m. je umrl vojni invalid Alojzij Jazbec. Že dalje časa je bolehal na posledicah vojnih let. Trpel je veliko pomanjkanje, ker je bil za delo nezmožen. Naj v miru počiva!

Na dan pogreba je v žalostnih okoliščinah preminul Henrik Kobal. Bog mu bodi milosten sodnik!

PIVČANKE POZDRAVLJAJO.

Iz Trsta pošiljajo pozdrave v Trnje Marija Begoč, Marija Smerdel, Marija Kiren, Tončka Žele, Pepca Polh, Francka Kristan, Ivanka Kristan, Ivanka Kralj.

DEKANI.

V začetku letošnjega poletja nam je trta obetala izredno dobro letino. Vsled dolge suše je grozdje pozneje ostalo drobno in dosti ga je burja omlatila; računali smo, da ne bo niti pol dobre letine. Po jesenskem dežju pa se je grozdje precej odebelilo in tako imamo vendar srednjo letino. Boljša je ko lani. Pridelali smo do 1300 hl, približno hl na ose-

Poljšaku ni zameriti, da ga je iskal, toda našel ga ni.

Na podlagi poskusov v mariborski bolnici, kamor so šli tam poleti tudi iz Trsta nekateri zdravniki pogledat, so poklicni zdravniki slednjič odločno zahtevali, naj se g. Poljšaku prepove nadaljno zdravljenje. Stajerski deželni odbor je tedaj razpustil «Poljšakovo republiko». Proti zdravnikom, ki so Poljšaka podpirali, je nastopila stanovska organizacija. Zadeva se bo še obravnavala pri oblastvih. G. Poljšak pravi, da pojde s svojim izumom v Ameriko.

bo. Ker je grozdje po nekaterih vinogradih zaostalo v razvoju, bi bilo dobro, če bi bili s trgatvijo še nekoliko počakali, da bi se tem bolje ozorilo in postalo bogatejše na sladkorju. Pa smo že vsi potrgali. Krivo je to, da se ne določa več skupen dan trgatve kakor v bližnjih vaseh. No pa vključ temu bo kapljica prav dobra. Daleč naokrog je znano, da pridelamo v dekanski okolici izvrsten refošk. Zato se gostilničarjem in prekupcem priporočamo.

SKOPO na Krasu.

Lansko leto je naša občina pridelala komaj 25 l vina na osebo, letos bo tretjina lanskega pridelka. Če bi ga razdelili, bi morda prišlo 8 l na osebo. Krompirja smo izkopali manj kakor vsadih. Kdor ga ni še izkopal, mu lepo cveče zdaj v pozni jeseni. Repe ne bo nič, ajde tudi nič, koruze niti semena.

Veleposestnik in gotilničar Fran Furlan je bil nedavno operiran v tržaški bolnišnici in se je zopet vrnil na dom.

Tudi iz naših krajev se ljudje močno selijo na tuje.

DORNBERG.

Trgatev je pri kraju. Imeli smo po večini lepo vreme, zakar bodi Bogu hvala. Ne moremo pa se preveč pohvaliti glede pridelka. Vsi smo se urezali pri racunanju. Po dežju je vse tako lepo kazalo, da so nekateri mislili, da bomo imeli skoro tako letino kakor lani. Potem je prišel veter, ki je grozdje strašno zdelal. Sodimo, da bo letos okoli dve ureljni lanskega pridelka. Grozdje ni tako mošteno kakor lani, vendar pa ne zaostaja po kakovosti. Nekaterim vzdigne tudi 18 stopenj sladkorja. Vino bo torej dobro. Tudi kupci so že bili pri nas. Posebno g. Kobal iz Idrije se zanima za naše vino, kakor druga leta. Kličemo mu: Dobro došli!

Dogodilo se je

da ste zahtevali *Pekatele*, prejeli pa drugo blago, ki vam ni ugajalo. Zahtevajte makarone, spagete, subjote in vrste za juho v zavojih po 1/2 kg. z napisom *Pekatele*.

PODLISTEK.

Aurelien Schöll:

SPOKORNICA.

Pet kilometrov zapadno od trdnjave Rochelle leži neznan, umazan in siromašen trg Laleu. Tu živi nekaj ribičev. Obal je zapuščena in odurna. Strme pečine jo obdajajo, v viharjih nočeh pa se iz votline Maumusson oglašajo preteče grmenje. Ob času oseke nabirajo ženske med algami školjke, močje pa ta čas opravljajo poljska dela.

Nekega jutra sem se odpravil še pred svitanjem v družbi kapitana Tailhadesa na pot. Po peturni naporni hoji sva se ustavila zmučena in gladna pri Spokornici, na najbolj zapuščenem in skalnatem kraju obale.

«Pobrigati se bova morala, da se orijentirava», ja dejal Tailhades. «Tu nekje na Sant-du-Bouc se nahaja stražni-

kova koč. No, ali nisem prav povedal? Glejte, tam se dviga dim. Tam, na desni. Tam bova zajtrkovala».

Stražnik je naju sprejel z odprtimi rokami in ponudil je nama velik kos gnjati. Tailhades je načel najlepše morske ostrige. Vsi smo bili prijetno ubrani. Tedaj pa je začel stražnik pripovedovati.

«Ko tu še ni bilo teh dveh svetilnikov, ki žarita vsak večer kot dvojce kraljevskih zvezd, je stal na pečini Bouc visok, železen drog, na katerem je visela velika svetilka. Vsak večer je stražnik prižgal svetilko in ko so ladje, bližajoče se nevarni obali, opazile luč, so se pravočasno umaknile opasnim čerem. Kadar je bilo morje viharno in je nebo počrnelo pred bližajočo se nevihto, ko so se razbite skale valile z globokim bobnenjem, je svetilka mirno žarela na železnem drogu in mornarji so hvaležni molili proti nebu, ki jih je rešilo preteče nevarnosti. Globoko ganjeni so se zahvaljevali sve-

tilki stražnika Kernana. Edino on, oče Kernan, je ščitil svoj «svetilnik», ki je imel poleg prijateljev tudi obilo sovražnikov. Vsi mrki ljudje, ki so pustošili obalo, so želeli svetilki «Konec». Njihov praznik je bil ob uri nevihte. Če se je po noči dogodila na morju nesreča, so pobrali in oplenili vse dragocenosti, ki jih je valovje zmetalo na obrežje. To je bila peklenska obrt. Toda med ničvrednimi ostanke so se našli tudi bogati zakladi, a luč iz «svetilnika» je te malopridne ljudi ovirala, da bi tako bogateli. Zato so hoteli svetilko razbiti in drog izruvati, a Kernan je odgovoril, da bo vsakogar, ki bi se le dotaknil njegovega svetilnika s hudobnim namenom, ustrelil.

Med takimi, ki jih je svetilnik oviral pri zločinskem delu, je bila tudi neka roparska starka, nazvana Galeb. Toda ona bi morala s ponesrečenci sočustvovati, saj je imela tudi sina, dvajsetletnega mornarja, ki je služil na ladji in Bog

ve po katerih morjih brodil. Ivana — so imeli vsi radi, saj je bil šegav in dobroščen fant. Letošnje poletje je bilo nenavadno lepo in večina ljudi je bila zaposlena na polju. Le starka Galeb je čumela v svoji izbi in premišljevala, kako bi se iznebila svetilnika, ki ga je preklinjala od jutra do večera, vihteč grožnje proti železnemu drogu: «Ta prokleta luč, ki nam siromakom odvzema zaslužek! Treba jo bo uničiti!»

«Galeb, vi ste hudobna ženska!» ji je govoril oče Kernan, «pravični Bog vas bo kaznoval!»

Bilo je v času jesenskega enakonočja. Morju je postalo njegovo ležišče pretesno. Proti večeru so se silni valovi vznemirili in začeli besneti. Vihar je rjul kakor obsedenec in od morja sem, iz daljave, se je začulo topovsko grmenje.

Oče Kernan je napolnil svetilko s svežim petrolejem, namočil vanj nov

Ziva reklama za postelje.

Dva angleška potnika sta prišla v Inomost. Hotelske sobe so bile vse oddane in že sta mislila, da bosta morala prenočevati na prostem. Ker sta le s težavo lomila nekaj nemških besed, je bila zadrega še hujša. V obupnem položaju so ju poslali v neko trgovino z navodilom, da je tam gotovo kak prostor za prenočevanje na razpolago. Bil je to trgovec s pohištvo. Pokazal jima je ležišče, opozoril pa je, da naj preko zagrinjala, ki je ločil ta prostor od drugega, ne hodita. Odkazano ležišče je bilo strahovito trdo in kljub veliki utrujenosti Angleža nista mogla zaspati. Vstala sta, prižgala žveplenke in iskala po sobi, kje bi se dalo dobiti kaj mehkega. Prvi se ojunaci in kljub prepovedi odgrne zagrinjala, kjer najde pripravljeno prvovrstno posteljo. Niti za trenotek ni pomišljal, ampak skočil v posteljo ter sladko zaspal. Niti najmanj ni pomišljal na to, kje se nahaja in si je napravil kar najbolj udobno. Ko je drugo jutro vstal in pogledal skozi okno, je videl, da je zbrana pod oknom velikanska množica ljudi, ki se je nad Angležem ne malo zabavala. Postelja, kjer je prenočil, je bila namreč reklama, okno pa — izložbeno. Kjerkoli se je Anglež še v Inomostu pojavil, je bil predmet pikrih opazik in ni mu kazalo drugega, kakor vzeti kovček in oditi domov. Toda tudi doma so prijatelji mnogo govorili o živi reklami v Inomostu.

Trije krompirji 3000 mark.

In še 150 mark za nameček.

Pred berlinskim delavskim sodiščem je tožila 35 letna gospodinja Frida Gutzeit trgovca Izaka Schmalsticha, kateremu je dve leti vzorno vodila gospodinjstvo, za štiridesko plačo, ker je bila radi treh strohnelih krompirjev brez odloga odpuščena. Gospod Schmalstich (izg. Šmalstih) je šel celo tako daleč, da je radi teh treh krompirjev celo obdržal vse njene stvari. Toda, ko se je prikazala Frida s policijo, jih je moral vrniti; za plačo 60 mark in za prehranjevanje, za kar je zahtevala 90 mark, pa je morala poklicati na pomoč delavsko sodišče. Pred prehodom k obravnavi je skušal predsedujoči pripraviti obtoženca k temu, da bi se spravil s tožiteljico in ji plačal zahtevanih 150 mark; ker itak ni nobene podlage za brezodložno odpušitev tožiteljice radi treh zavrženih gnilih krompirjev, bi ga moralo sodišče brez nadaljnega obsoditi na plačanje odškodnine. Toda o spravi ni hotel Schmalstich nič slišati. On da ne plača niti pfeniga, ker dotični trije krompirji so imeeli zanj vrednost 3000 mark. Začuden je pogledal predsednik gospoda Schmalsticha in ga opozoril, da ni sodišče mesto, kjer bi se delali slabi dovtipi: «Kaj se to pravi, delati slabe dovtype?» je dejal Schmalstich. «Tako je, kot sem rekel; dovolite mi vsaj, da vam stvar razložim, in sami boste videli, kako bridko resnična je». Nato je podal sledeče pojasnilo: Ko se je pred tremi leti vrnil s potovanja v Amsterdam, je

prinesel s seboj tudi tri krompirje, v katerih pa se je nahajalo osem diamantov, ki jih je v tem mestu kupil. «Ne radi carine, gospod predsednik, ampak samo, da bi kamni ohranili svoj sijaj», je hitel zatrjevati g. Schmalstich. Neverno se smehljajoč je poslušalo sodišče in poslušalstvo razburjeno govoričenje obtoženca, dokler ni slučajno navzoči zlatar potrdil, da je vendar nekaj resnice na zgodbi. Kajti že staro opazovanje uči, da zgubijo diamanti mnogo svojega bleska, če ležijo dalje časa v baržunastih ali svilenih etujih; radi tega imajo amsterdamski trgovci navado, da hranijo dragocene kamne v izdolbenih krompirjih, kjer obdrže vedno svoj ogenj. Ko se je Schmalstich vrnil iz Amsterdama, je položil vse tri krompirje, ne da bi svoji gospodinjki kaj povedal o njihovi vrednosti, na pisalno mizo. Ko je odšel, je pospravljala gospodinja kakor navadno sobo in je vrgla krompirje v čeber, ki ga je pozneje izpraznila v na dvorišču stoječi zaboj za smeti. Na nesrečo pa je mestni voz za smeti že preje odpeljal, predno se je Schmalstich vrnil domov, tako da sedaj ni bilo nobene možnosti več, da bi se dragoceni krompir zopet našel. Po kratkem posvetovanju sodišča je bil gospod Schmalstich obsojen na plačilo 150 mark tožiteljici, ker je bila odpušitev iz službe brez odloga nepravilna, ker tožiteljica ni pač mogla vedeti, da je bila v krompirju skrita tako dragocena vsebina. Tako ni prišel ubogi Abrahamov sin samo ob svoje diamante in pripravno gospodinjico, ampak bo moral še plačati 150 mark in sodne stroške.

DROBIŽ.

Vladna hlimba.

Francozi so doma brezumni in pri vladnih ali državnih rečeh se ne sme Bog imenovati. V kolonijah delajo narobe. Guverner Alžirije rabi v svojih ukazih formulo: «Zaupajoč na pomoč Boga, kateremu služi... Peter Bordes, glavni guverner Alžirije, ki naj ga čuva Bog». Francoski zastopnik v Maroku podpisuje uradne spise, ki se tako začnejo: «Bogu samemu hvala. Naznanja se vsem — Bog jih bodi varuh in pomočnik — da je naše šerifsko veličanstvo sklenilo...» — Tako so Francozi bolj pobožni po mohamedansko nego po krščansko.

Radi ljubega miru.

Amerika je naročila v tovarni dva nova velikanska balona Zeppelinove vrste. Prostornina bo 175.000 kubičnih metrov. Zrakoplov «Italia», ki je ponesrečil na severnem tečaju, je imel 18.000 m³ prostornine. Novi ameriški zrakoplov bo torej desetkrat večji. Dolg bo 200 m, širok 45 m, prevozil bo na uro 130 km. Nosil bo pod repom pet aeroplanov. Oba naročena velikana bojo delali 3 leta.

Star učitelj.

Učiteljski stan je sicer težaven, a zdravju ni škodljiv. Marsikateri iz tega poklica doseže lepo starost. Na Nemškem biva Gustav Krause, ki je zdaj 102 leti star. Učil je po šolah 53 let.

stenj in jo prižgal. Ob dobrodejni svetlobi je molil za vse tiste, ki se nahajajo v smrtni nevarnosti. Starka Galeb, ki je komaj pričakala noči, je splezala na skalovje. Z vso silo je začela na svetilnik metati kamenje, dokler se ji ni posrečilo razbiti stransko šipo. V plamen sta se vlovila dež in vihar in ga — ugasnila. Na morju pa so obupno odmevali strelji iz ladijskega topa — na pomoč.

Ko je drugo jutro našel stražar Kernan svetilnik razbito, se je v obupu vrgel čez skalovje in se ubil.

Galeb pa je hitela k obali. Skale so bile pokrite s preostanki razbite ladje. Vmes so ležala trupla mornarjev.

Starka je begala od mrliča do mrliča iskaje prstanov in drugih dragocenosti. Premetavala je škatlje in lesene zaboje. Toda namah je obledela. V glasi se ji je zavrtelo in omahnila je na belo skalovje. Oči so ji mrlično plamenele. Obračala in obračala je neko truplo,

sklanjala se nad njim in prisluškovala, če še utripa srce, potem pa je mrtveca objela z blaznim krikom, kajti spoznala je — svojega Ivana, ki ga je tako vroče ljubila. Truplo je odnesla v svojo koč, ga preoblekla in vsa brezumna klicala ljubljeno ime. Toda zaman, zaman...

Od tega dne ni več zapustila koč. Živela je kot kip, nepremično sedeč dan in noč na vedno istem mestu. Usmiljeni ljudje so jo preživljali. Celo lalauški župnik jo je obiskal. In ona je tako goreče molila in toliko solz pretočila, da so jo prihajali gledat iz vseh sosednjih krajev.

Nekega jutra so jo našli mrtvo na skali. Ko je nabral župnik dovolj denarja, je da na željo pokojnice zgraditi velik svetilnik prav tam, kjer je nekoč stal Kernanov drog s petrolejsko svetilko. In zato se ta svetilnik še dandanes imenuje — Spokornica.

Če hočete

kupiti dobro blago in dober kup, obiščite manufakturno trgovino

„All' Economia Familiare“

v TRSTU

na trgu Ponterosso št. 5.

Fužanj	od L. 1.90 n.
» za srajce	» 3.50 »
» na dva lica	» 5.50 »
Zamet (baržun)	» 6.90 »
Lavn tenis	» 2.50 »
Rigadin	» 2.90 »
Blago za površnike	» 12.— »
Čista volna za površnike	» 36.— »
Volnena mušla	» 10.50 »
Platno Madonna	» 2.20 »
» za rjuhe	» 4.90 »
Bombaževina rjava	» 1.95 »
Jajčna kožica (pelle ovo)	» 2.90 »
Brisače	» 1.90 »
Popelin za srajčke	» 4.50 »
Žepni robci, veliki, obrobljeni	» 0.85 »
Balist, barvan, za perilo	» 3.90 »

Bombažne nogavice; sukanec (nit); volna; majo za moške, ženske, otroke; ogrinjače, šali itd.

Trgovino lahko obiščete, ne da bi morali gotovo kaj kupiti.

Izšla je

PAJČEVINA

Roman v štirih delih

Spisala V. J. Križanovska

Prevedel Ivan Vouk

Cena L. 10 po pošti L. 11.50

Dobiva se v tiskarni „Edinost“
Trst via S. Francesco 20.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

SPECIJALIST ZA ZOBNE IN
USTNE BOLEZNI

SPREJEMA V GORICI
Na Travniku šte. 5 II.
od 9-12 in od 3-5.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. G. LAURINSICH

TRST — Via delle Sette Fontane 6 — TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. - Slo-
vencem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo zjamčeno.

Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19 - Ob nedeljah od 10-12.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomom in zlato svetinjo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Mihec: Ti Jaka pa imaš
zmerom elegantne čevlje.
Kje neki jemlješ denar?
Jakec: Jaz kupujem pri
Forcessinu, pa še manj
potrošim in sem bolje obut
ko ti.
Mihec: Grem pa še jaz videt
za en par k Forcessinu.
Jakec: Le pojdi, boš videl
kako boš zadovoljen.

Vi, ki trpite vsled
UDNICE
SKRNINE
REVMATIZMA

Edino zdravilo, ki vas
more z velikim učinkom
ozdraviti, je:

ANTI-REVMATičNA

Alga

Po vseh lekarnah po 5 L. steklenica
Laboratorio ALGA, Fiume (M.T.)

Najvišje cene
plačujem za

KOŽE

kun, zlatc, lisic, di-
hurjev, vider, jaz-
becev, mačk, veve-
veric, krto, divjih
in domačih zajcev, itd. Skopci za lisice in
kune vedno na razpolago.

D. WINDSPACH

TRST, Via C. Battisti 10. II. nad. vrata 16
Telefon int. 68-81.
Spejemajo se pošiljke po pošti.

Dva kmeta.

V neki veliki gostilni v Hamburgu sta igrala dva gospoda šah. Blizu njiju je sedel kmet, ki se je sredi igre ogorčen dvignil ter med divjimi kletvicami in psovskami zapustil gostilno. Nihče ni mogel umeti, kaj je kmeta tako razkačilo. Končno se je nekdo spomnil, da je eden izmed obeh igralcev dejal: «Ta kmet mi je silno napoti. Na vsak način mora izginiti». (Šah posnema vojsko dveh kraljev, ki vodita v boj kmete in viteze). Te besede je navzoči kmet pomotoma obrnil nase ter ogorčen odšel.

Visok vrt.

Pisatelj Dumas je obiskal nekega dne svojega prijatelja, ki mu je ponosno razkazoval majhno bajtko in ga končno peljal v še manjši vrt. «No, Dumas, kako ti ugaja moj vrt?» «Velik sicer ni, zato pa» — Dumas je pokazal proti nebu — «precej visok».

Kako se dela vojska v Afriki.

Iz večnih bojov v Maroku prinašajo listi sledeče poročilce: Oni dan so javile francoske predstraže, da pripravlja 100 mož broječa četa vstašev-domačinov napad na sosedno ozemlje. Zato sta se dve četi francoskih jezdecev na kamelah preoblekli kot karavana živinskih trgovcev. Orožje in strojne puške so skrili v prazen zaboj. Maskirani jezdec so prodrli komaj par kilometrov, ko so jih vstaši nenadoma napadli in obkolili. Naenkrat so jezdec postavili strojne puške in napadli vstaše, od katerih so tri četrtine pobili ali ranili. Ostanek je skušal zbežati, toda zasledovali so jih neusmiljeno ter jih deloma pobili, deloma pa ujeli.

Volivni smeh.

Američani ljubijo dober dovtip, ki se ga radi poslužujejo tudi v političnem življenju. V sedanjem volivnem boju za predsedniško mesto kroži n. pr. sledeči dovtip: Na nekem volivnem shodu je republikanski govornik na vse načine hvalil Hooverja in republikansko stranko. Menil je, da je poslušalce tako zelo prepričal za svojo stranko, da je nazadnje naravnost vprašal: «Ali je sedaj še kdo med vami, ki misli demokratsko voliti?» Tedaj se dvigne zagorel, žilav farmar in mirno izjavi: «Moj ded je bil demokrat, moj oče demokrat in tudi jaz bom volil demokratsko». Govornik pri tej izjavi ni izgubil hladnokrvnosti, marveč je hotel na robat način ugnati farmarja. Rekel je: «Kako nes pametno je to naziranje! Denimo — prosim, to je le za primer — da bi bil vaš ded konjski tat in istotak konjski tat tudi vaš oče; kaj bi bili vi potem?» Farmar mirno: «Republikanec».

Tat v zaboji.

V neko dunajsko veletrgovino je prišel meščansko oblečen človek in si izbral velik potni kovčeg. Ko ga je plačal, je prosil, da bi ga smel pustiti do drugega jutra v trgovini. Sedaj da gre nakupiti še drugih potrebščin, ki jih bo spravil v zaboj in ta zaboj bo tudi poslal v trgovino; naslednje jutro pa pošlje avto po oba kosa prtljage. Radi so mu storili uslugo in proti večeru je postrešek pripeljal prilično težak zaboj, ki so ga postavili h kovčegu. Naslednje jutro je na vse zgodaj prišel kupec z avtom in odpeljal oba kosa. Kmalu nato so pa v trgovini opazili, da manjka najdragocenejših predmetov. Ni bilo nobenega dvoma: Dva lopova sta delala pod enim klubkom; enega obeh so prenočili v trgovini v zaboji.

Reforme v Afganistanu.

Arganistanski sultan Aman Ulah, ki je vso Evropo prepotoval, je zdaj doma v daljni svoji azijski državi začel uvajati, kar se mu je pametno zdelo. Dame njegovega spremstva so privlekle iz Pariza in Londona polno modnih capic; prepovedal jim je to nositi; nosijo naj obleke domačega izdelka. Namenil se je pa odločno, da odpravi pri ženskah zavijanje obraza; samo počolani bo dovoljen. Poslanci afganskega parlamenta dobe kar iz Evrope novo obleko po evropskem kroju. Padišah (sultan) hoče

tudi v socialnem oziru ženske rešiti haremskega suženjstva in brezdelnosti ter jim dati enakopravnost z moškimi. Bomo videli, kako mu bo šla reforma kaj od rok.

Pasji nagon.

Neki Američan je šel iz Brooklina z avtomobilom v Kalifornijo. Ta pot gre čez celo širino ameriške celine. Gospodar je vzel seboj svojega policijsko izurjenega psa «Harvarda». V Kaliforniji se mu je pes izgubil in po dolgem pozvedovanju je moral iti brez njega domov. Čez dolgo časa pa je doma popraskalo po vratih in našli Harvarda vsega stradanega in umazanega pred vratmi. Zvesta žival je našla pot in pritekla 4500 km daleč «za nosom» na dom.

To so darila!

Največji milijardar sveta, Rockefeller, kralj smrdljivega petroleja, je ponudil vseučilišču v Cambridge 700 tisoč funtov (65 milijonov lir) v znanstvene namene.

Korjere v Trst in iz Trsta.

V SEZLIJAN (od Portici di Chiozza in od pomola Audace) ob 15.30. Iz Sezlijan ob 6.30.
V POSTOJNO (s trga Oberdan) ob 8., 15. in 17. Iz Postojne ob 8.40., 15. in 20.
V KOMEN (s trga Oberdan) ob 17.15. Iz Komna ob 7.50.
NA REKO (s trga Oberdan) ob 7. in 17.30. Z Reke ob 10.45 in 18.15.
V OPATIJO (s trga Oberdan) ob 11.45. Iz Opatije ob 9.30.
NA REKO (od kavarne Miramar) ob 8., 14.30 in 18.30. Z Reke ob 7.30., 13.30 in 17.30.
V OPATIJO (od «Hotel de la Ville») ob 10.30. Iz Opatije ob 8.
V POSTOJNO-JAME (s trga Verdi) ob 14.45. Iz Postojne ob 18.25.
V LOKEV-DIVAČO-SENOŽEČE (izpred hotla Evrope) ob 16.15. Iz Senožeč skozi Divačo in Lokev ob 7.30.
V BISTRICO (izpred hotela Evrope) ob 17. Iz Bistrice ob 5.45.
V AJDOVŠČINO (s ceste Fabio Severo) ob 15 (zveza na Idrijo). Iz Ajdovščine ob 8.20.
V ŠTANJEL (s ceste Fabio Severo) ob 16. Iz Štanjela ob 6.15.
V IDRIJO čez Tomaj-Vipavo (s ceste Fabio Severo) ob 5.45. Iz Idrije ob 18.50.
V MOTOVUN čez Koper-Oprtalj (s ceste Fabio Severo) vsak torek, četrtek in soboto ob 16.30. Iz Motovuna ob 7.15.
V MOTOVUN čez Dekane-Buzet (s ceste Fabio Severo) vsak ponedeljek, sredo in petek ob 13., vsako nedeljo ob 13. Iz Motovuna ob 7.15.
V NOVIGRAD čez Koper, Buje, Vertenoglio (s ceste Carducci, vogal ulice Sorgente) ob 16.30. Iz Novigrada ob 6.30.
V DOLINO-BOLJUNEC (s ceste Carducci, vogal ulice Sorgente) ob 11.30 in 19. Iz Boljunca ob 6.30 in 15. O praznikih iz Trsta ob 11.30., 15. in od Sv. Ane ob 21. Iz Boljunca ob praznikih ob 6.30., 14. in do Sv. Ane ob 20.

ZAHVALA

Podpisani se tem potom prav srčno zahvaljujem slavni zavarovalni družbi „La Fondiaria“ ter njenemu zastopniku g. Dragotinu Starec iz Barkovelj za pravilno in točno mi izplačano požarno odškodnino.

Smatram gori omenjeno družbo za najboljšo, zato jo priporočam vsakomur.

MAVER IVAN - Boljunc 213.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vreč, Uvoz in izvoz na vse kraje po ugodnih cenah. Tvrda Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

PEČENKO FERDINAND - TRST, Scala Belvedere 1, priporoča svojo staroznano žganjarijo. Ima na razpolago najboljše likerje in vina.

UGODNO se proda čevlarski šivalni stroj «Singer», malo rabljen. — Franc Bizjak — Postojna 127.

Eleganca - Popolnost - Solidnost

v konfekciji za gospode, ki se nahaja v zalogi izdelanih oblek in blaga za moške obleke

„Alle Grandi Fabbriche“

TRST - Corso Garibaldi 10, Telef. 79-35.

Trajno bogata izbira:

Gotovih oblek, Sukenj, Trench Coats, Berberi, Paletots, Raglans, kostumov, jopičev, hlač za

moške, mladeniče in dečke

V prvem nadstropju istega poslopja:

Lastna krojaška delavnica I. reda

za naročila po meri, za katere se jamči največja popolnost. Torej tudi najbogatejša izbira SUKNA in BLAGA ZA OBLEKE domače in tuje proizvodnje - Za blago, ki ne ugaja, se povrne denar.

Če potrebujete obuvala in hočete svoj denar koristno izdati, pojdite v staro in dobro znano

ČEVLJARNO VODOPIVEC

št. 29 via Riborgo — TRST — via Riborgo št. 29

kjer najdete bogato izbero moške, ženske in otroške obutve, preproste in luksuriozne.

PAZITE na ime in številko, jasno zapisano na tabli trgovine.

Prevzema tudi poprave in naročila po meri.

Dott. Gius. Comel

špecialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in assistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah

Sprejema od 9-11 in od 3-4 pop. v Gorici, Via Garibaldi 11 (prej via Teatro.)

ETERNIT

Zaloga - TRST

TRIESTE VIA TRENTO
ŠTEV. 16. (Pri evangelijski cerkvi) - Shranite naslov!

Dr. Delneri Gilberto

v GORICI

— Zdravnik —
za očesne bolezni in predpisovanje očal.

Sprejema vsak dan od 11-12 in od 3-4
Corso Verdi 28.

Razumni ljudje, ki vedo, kaj je denar, ne morejo si kaj, da ne bi nabavljali vse obleke pri trrdki

„LA BLOCHISTA TESSILE“

TRST - Via Madonnina, št. 8

ker jim omogoča, da si omislijo blago najboljše kvalitete in prihranijo dejansko 50%.

Evo vam samo nekaj naših cen:

Lavn tenis	L. 1.70 meter
Fuštanj težak	„ 2.90 „
Flanela težka	„ 2.50 „
Piket, pliširan, močan	„ 3.90 „
Madapolam izvrsten	„ 1.75 „
Platno Madonna, debelo	„ 2.70 „
„ za rjuhe, težko	„ 4.90 „
„ mešano laneno	„ 5.70 „
Opal San Gallo, barvan	„ 2.95 „
Civilh (za vzmeti itd.)	„ 2.80 „
„ damaskiran, sukan	„ 4.50 „
Zefir za srajce	„ 2.50 „
Popelin svilen	„ 3.90 „
Ogrinjalke za ženske	„ 1.70 kos
„ zelo močne	„ 2.90 „
Plahte, mešana volna	„ 13.90 „
Nogavice za moške, fantazija	„ 1.25 par
„ „ „ škotske	„ 2.90 „
„ „ „ čista volna	„ 3.90 „
Nogavice za ženske, podstavljene	„ 1.50 „
„ „ „ organtini svila	„ 3.90 „
Kravate svilene	„ 2.90 kos

Pliširane maje za moške, ženske in otroke. - Telovniki, pull-over, golf, nogavice za otroke itd. itd. po neverjetnih cenah.

LA BLOCHISTA TESSILE

Trst, Via Madonnina 8

Gospodarstvo

Gnojenje ozimine.

Neštevili poskusi, izvedeni po celem svetu, so ugotovili, da se največji pridelki pri naših kulturnih rastlinah daje doseči samo z umetnimi gnojili, ki jih je rabiti v zvezi s hlevskim gnojem. Hlevski gnoj ima namreč sam na sebi premalo rastlinskih hranil, da bi popolnoma zadovoljil rastline. Tudi so hranila v njem v taki obliki, da se le počasi razkrajajo in večkrat niso rastlini na razpolago tedaj, ko jih nujno rabi. Zato so nam umetna gnojila potrebna, da z njimi nudimo setvam take hrane, ki jim najbolj prija.

Kot ozimino sejemo pri nas pšenico, ječmen in rž. Te tri rastline so si pa glede potreb na hranilih precej različne. Kakor znano, potrebuje vsaka rastlina predvsem dušik, kali in fosforovo kislino. Izmed teh vpliva dušik najbolj na rast stebelovja in listov, pri žitu torej slame. Kali na korenine in gomolje in hitrejšo dozorevanje, fosforova kislina pa na klenost, debelost in krepak razvoj zrna. To smernico moramo vpoštevati vsakokrat, ko hočemo gnojiti z umetnimi gnojili. Vendar niso glede teh potreb vse rastline enake, ampak nasprotno precej izbirčne. Tako so na pr. številni in dolgoletni poskusi dognali, da rabi izmed zgoraj navedenih ozimnin največ dušika pšenica, za njo ječmen in najmanj pa rž, ki večkrat lahko dobro uspeva tudi brez njega. Za kali je najbolj hvaležen ječmen, potem rž, in na zadnjem mestu pšenica. Fosforove kisline potrebuje največ rž, nekoliko manj pšenica, najmanj pa ječmen. Te ugotovitve nam služijo kot podlaga za gnojenje raznih vrst žit z umetnimi gnojili.

Nikar pa misliti, da je zaradi tega uporaba umetnih gnojil bogve kako težavna. Ravno pri žitih je gnojenje z njimi kaj preprosto. Zgoraj smo že omenili, da nam fosforova kislina, da obilo klenega in debelega zrnja. Ravno to pa zahtevamo od žita. Zato gnojimo ozimino setev predvsem s superfosfatom ali Tomasovo žlindro, ki jo pred oranjem potrosimo po njivi in zaorjemo ali po zorani njivi pobranamo. Superfosfata vzamemo 300 kg, ali 400 kg Tomasove žlindre na 1 hektar (1³/₄ orala). Omeniti treba tudi, da vsebuje hlevski gnoj le malo fosforove kisline, ki jo torej moramo na vsak način dodati ozimninam, če hočemo doseči zadovoljive pridelke. Naše zemlje so večinoma revne na kaliju, zato dodamo ozimninam tudi nekoliko kalijeve soli, navadno 150 kg na ha, da se koreninje bolje razvije in rastline krepkeje razkošajo.

Dušik je pa za splošno rast najbolj potreben in je zanj vsaka rastlina zelo hvaležna. Ker pa sejemo ozimino navadno po okopavinah, torej po s hlevskim gnojem dobro zagnojeno zemlji, v kateri dobijo mlade rastline v začetku dovolj že pripravljene dušičnate hrane, zato ne rabijo takoj dušičnatih gnojil. Vendar se pogosto opaža, da se že jesenska setev ne razvija tako, kakor bi bilo želeli; tedaj ji priskočimo na pomoč z dodatkom kakega dušičnatega gnojila. Kot tak je najprikladnejši čilski soliter, ki ga potrosimo jeseni okrog 80—100 kilogramov na ha.

Ta množina zadostuje, da se žito do zime dobro vkorenini in razkošati, ter da lahko prenese zimski mrz.

Na ta način smo poskrbeli, da dobi ozimina dovolj hrane v zemlji za bodoči razvoj in napravo pridelka, torej za dobro letino. Spomadi pa nam ni več skrbeti za kalij in fosforovo kislino, pač pa nam tedaj izredno koristi dušik; zato potrosimo zgodaj, lahko že po snegu, na vsak hektar kvečjemu po 10 kg čilskega solitra, ki bo v rastlinah vzbudil bujno rast in krepak razvoj bilke in klasja. Za zrnje skrbi sicer fosforova kislina, toda tudi dušik ima nanj velik vpliv.

Številni poskusi gnojenja so namreč dognali, da pomnoži 1 kg čilskega so-

litra pridelok ozimine okroglo za 3 kg pšenice, 4 kg ječmena in 2 kg rži.

Če hočemo torej pri ozimninah doseči čim večji pridelok, jim moramo pogojiti že jeseni in pripraviti jih do krepke rasti že pred zimo. Če jim spomadi po potrebi nekoliko pomagamo z lahko raztopljivo dušičnato hrano, kakor se nahaja v čilskem solitru, smo storili vse, kar je mogoče za dober razvoj rastlin in za bogat pridelok.

Novo cene predpisane. - Za tržaško občino veljajo od 15. oktobra dalje te cene: kruh navadni v štrucah po 1¹/₂ kg (moka 82%) po 1.90 L. Riž 1.60, 1.80; testenine 2.40, 2.50; sveži ovčji str, tolminski in bovški 9.—; mortadela 14; polenovka 5.30; olje Bari 7.80, navadno 5.30; sladkor 6.60, 6.80, kava Rio navadna 22.20, Santos dobra 25.90; ameriška mast 9.90, domača I 10.60, II 9.70; slanina (špeh) domača 8.10, ameriška 8; sveže maslo 17.20; koruzna moka 1.40; fižol «gališki» novi 3.80; grah novi 3.20; ječmen debeli št. 1.90, srednji št. 6.

Tržne cene v Trstu (na debelo). Pomaranče (zaboj) 60; sveže fige 80—120; limone (zaboj) 20—50; jabolka 60—200; bruske 55—280; breskve 500; češnje 200; grozdje 70—360; česen 200—240; čebula 40—75; krompir 58—75; grah 200—350; rajčice (paradižniki) 30—150; kostanj 80—200; zelje v glavah 60—70; kislno zelje 170; karfijole 160—200; korenje 90—140; pesa 90—160; verzoti 100—200; radič 80—400; sladka repa 50—80; špinača 100—300; fižolovo stročje 120—270; fižol za luščenje 240—300; salata 120—420.

Slavenska banka. V Zagrebu je državna hipotekarna banka kupila palačo Slavenske za 9 mil. Din. Poleg te svote ima konkurzna masa še drugih 16 mil. Din. gotovine v rokah. Okoli novega leta se bo mogel izplačati upnikom prvi obrok, ki bi znašal 10-15%. Velik del konkurzne mase še ni likvidiran (tovarna v Karlovcu, vojašnice v Mariboru itd.) Tudi Landerbank se še brani izročiti konkurzni masi trbovske delnice, katere drži ona v rokah, pa so last bivše Slavenske.

Živosrebrni trust. Španija (v Almeidi) in Italija (v Idriji) pridobivata skoro vse živo srebro, kar ga človeštvo porablja. Sklenili sta nedavno trust (dogovor) za skupno postopanje v trgovini s to dragoceno kovino. Cena se je brž dvignila v angl. funtih od 21.6 na 24.15 za posodo.

Po čem je lira?

Dne 17. oktobra si dal ali dobil:

Za 100 dinarjev	33.40 L.
» 100 franc. frankov	74.55 »
» 100 švicarskih fr.	368.— »
» 100 nemških mark	453.— »
» 100 avstr. šilingov	270.— »
» 1 dolar	18.90 »
» 1 funt	92.30 »

Loterijske številke.

13. oktobra 1928.

BARI	45	87	61	77	8
FIRENZE	38	42	59	80	31
MILANO	86	26	51	1	40
NAPOLI	12	80	9	7	29
PALERMO	50	7	14	13	63
ROMA	10	25	47	55	61
TORINO	2	6	69	19	34
VENEZIA	86	62	37	32	58

Tipografia FRATELLI MOSETTIG - Trieste.

JAKOB ŠULIGOJ

urar in zlatar

GORICA - Via Carducci št. 19.

Velika izbira švicarskih točnih ur znamke „ALPINO“ in drugih, ter zlatih, srebrnih in optičnih predmetov. — CENE ZMERNE. —

Trgovina narejenih oblek in konfekcij
DAVIDE CAVALIERO
TRST - Corso Garibaldi 5, Tel. 79-32
 (prejšnja Barijera)

Bogata izbira oblek, površnikov, paltotov, nepremočljivih plaščev, jopičev, podloge iz kamelne dlake, trench coats in gabardines za može, mladeniče in otroke.

Blago na mero, domače in tuje proizvodnje.

- Specialiteta v plavih in črnih oblekah -
Krojačnica 1. reda.

Govori se slovensko
Zmerne cene. — Cene konkurenčne.

NAJBOLJŠE OBUVALO
 za ženske, moške in otroke
 v najmodernejših barvah
 in po najnižji ceni dobite edino
PRI REBCU
 Trst, Via Carducci 36

LAMA TRIESTE

 GARANTITA
LAMA „TRIESTE“
 z znamko „helebarda“
Kraljica rezil
 iz finega švedskega jekla
 Zaloga v Trstu:
Corso Garibaldi št. 19
 (bivša Barriera)

Špecialni noži, britve, škarje, stroji za striženje in britje „Solingen“
 Orodje za rokodelce in profesorje, vse garantirano.
Skrajno nizke cene.

Gospodinje!
 Pri nakupu manufakturnega blaga zasluži prednost veliko skladišče v Trstu, via Genova (prej Campanile) št. 21 (blizu srbske cerkve)

Maria Accerboni
 via Genova 21.
 V zalogi ima nove bogate dohode perila za neveste po 2 L. domačega platna po 3.90 L. finega platna, 150 cm visokega, po 5.50 L. narodno nošo po 2 L. vsake vrste nogavic po najnižjih cenah.
 Najboljša postrežba! Kar dobite drugod, dobite tudi v ti trgovini.
 Trst, via Genova 21.

Najboljše čevlje ima v Trstu v zalogi
Matija Pahor
 Trst - Via Arcata 19 - Trst

LASTNA IZDELOVALNICA

Čevlji delani samo na roko. Tvrdba znana po vseh podeželskih sejnih.

MATIJAH PAHOR
 TRIESTE - VIA ARCATI 19

Pahor je na sejmu:
 8. v Podgradu,
 10. v St. Petru n.K.
 12. v Sežani
 13. v Labinju Istra,
 16. v Trnov. - Bistr.

Primarij
Dott. D'OSVALDO
 GORICA
 — Specijalist za —
očne bolezni
 se je preselil
 v ulico Dante 10
 Sprejema od 10-12 in od 3-4.

ZDRAVNIK
Dr. FRAN GRUDEN
 ordinira v TRSTU
Via S. Lazzaro 23 II n.
 (zraven kavarnice Roma)
 od 10 in pol predp. do 13
 V NABREŽINI ord. samo popoldne
 od 14 do 18 (na lastnem domu.)

Jakob Bevc
 urar in zlatar
 TRST
 se je preselil
 v
 Campo S. Giacomo št. 18.

Velika zaloga mrtvaških predmetov.
 Kompletne pogrebne opreme:
 I. razreda od 300 lir naprej
 II. " " 200 " "
 III. " " 100 " "
 pogrebi otrok od 25 lir naprej.
I. SAKSIDA - DORNBERG 3.

ZLATARNA Albert Povh
 TRST, Via Mazzini št. 46
 kupuje krone po 1.46
 Propravlja in prodaja zlatenino